

ГІСТАРЫЧНА- АРХЕАЛАГІЧНЫ ЗБОРНІК

Выпуск 36

HISTORICAL- ARCHAEOLOGICAL COLLECTION

Issue 36

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

ГІСТАРЫЧНА- АРХЕАЛАГІЧНЫ ЗБОРНІК

Заснаваны ў 1927 годзе

Выпуск 36

HISTORICAL-
ARCHAEOLOGICAL
COLLECTION

Issue 36

Мінск
«Беларуская навука»
2022

ДНУ «Інстытут гісторыі НАН Беларусі» працягвае выданне «Гістарычна-археалагічнага зборніка». У ім змешчаны артыкулы вядучых вучоных-гісторыкаў Беларусі, якія прааналізавалі найноўшыя дасягненні акадэмічнай гістарычнай навукі за апошнія гады, паказалі найбольш знакавыя адкрыцці гісторыкаў і археолагаў. У артыкулах навукоўцаў раскрываюцца сучасныя погляды на актуальныя праблемы айчыннай і замежнай гісторыі ад першабытнасці да сучаснасці.

Выданне разлічана на прафесійных вучоных-гісторыкаў, археолагаў, антрапологаў, выкладчыкаў, студэнтаў і аспірантаў, шырокае кола чытачоў.

Выданне адноўлена ў 1993 годзе

Рэдакцыйная калегія:

- А. А. Каваленя, акадэмік, доктар гістарычных навук, прафесар (галоўны рэдактар);
В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (намеснік галоўнага рэдактара);
М. У. Глеб, кандыдат гістарычных навук;
В. Ф. Голубеў, доктар гістарычных навук, прафесар;
А. І. Груша, доктар гістарычных навук, дацэнт;
В. В. Даніловіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
А. Б. Доўнар, кандыдат гістарычных навук;
М. Г. Жылінскі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
І. У. Жылінская, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
Я. У. Кодзін, доктар гістарычных навук, прафесар (Расійская Федэрацыя);
А. М. Літвін, доктар гістарычных навук, прафесар;
Я. В. Мірановіч, доктар гістарычных навук, прафесар (Рэспубліка Польшча);
А. А. Мяцельскі, доктар гістарычных навук;
Н. Я. Новік, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;
М. У. Смяховіч, доктар гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);
А. В. Солапава, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (Расійская Федэрацыя);
С. А. Трацяк, кандыдат гістарычных навук;
А. У. Касцюкевіч, кандыдат гістарычных навук (тэхнічны сакратар);
А. В. Бараноўскі, кандыдат гістарычных навук (тэхнічны сакратар)

Рэцэнзенты:

- доктар гістарычных навук прафесар А. Г. Калечыц,
доктар гістарычных навук прафесар І. Р. Чыкалава

ЗМЕСТ

ГІСТОРЫЯ

Тамара Габрусь. Барока ў архітэктуры езуіцкіх храмаў Беларусі: архітэктоніка і семантыка	6	Tamara Gabrus. Baroque in the architecture of Jesuit churches in Belarus: architectectonic and semantics.	6
Аляксандр Ерашэвіч. Да пытання аб павелічэнні дзяржаўных падатковых даходаў з беларускіх зямель у 1773–1775 гады, далучаных да Расійскай імперыі ў 1772 годзе.	13	Aliaksandr Yerashevich. On the question of the 1773–1775 increase in the state tax income in the belarusian lands joined to the Russian Empire in 1772.	13
Наталля Анофранка. Рэгіянальныя асаблівасці фарміравання земскай паліцыі на тэрыторыі беларуска-літоўскіх губерняў у канцы XVIII – першай трэці XIX стагоддзя.	23	Natallia Anofranka. Regional features of the formation of the local (zemstvos’) police on the territory of the Belarusian-Lithuanian provinces at the end of the 18th – first third of the 19th century.	23
Андрэй Мяцельскі. Мураваныя праваслаўныя храмы Мсціслава XIX стагоддзя	32	Andrei Miacelski. Stone Orthodox churches of Mstislavl 19 th century.	32
Ягор Байголаў. Культурна-асветніцкая дзейнасць сельскагаспадарчых таварыстваў на тэрыторыі Віцебскай губерні ў другой палове XIX – пачатку XX стагоддзя.	42	Yahor Baiholau. Cultural and educational activities of agricultural societies of Vitebsk province in the second half of 19th – the beginning of the 20th century.	42
Андрэй Ганчар. Практика употребления языков в римско-католическом богослужении на примере Витебской губернии (вторая половина XIX – начало XX века)	50	Andrei Hanchar. The practice of using languages in Roman Catholic worship on the example of the Vitebsk province (the second half of the 19th – the beginning of the 20th century)	50
Николай Смахович. Белорусская национальная государственность (ноябрь 1917 – февраль 1921 года)	63	Mikalai Smiakhovich. The belorussian national statehood (November 1917 – February 1921). ...	63
Юрий Грузицкий. Деятельность Конъюнктурного совета при Государственной плановой комиссии БССР (1924–1930 годы)	83	Yuryi Gruzitsky. Conjuncturul Council under the State Planning Commission of the BSSR (1924–1930).	83
Андрей Колас. Механизация и электрификация аграрного производства в совхозах БССР (1928–1933 годы)	91	Andrei Kolas. Mechanization and electrification of agricultural production in the state farms of the BSSR (1928–1932)	91
Алексей Литвин. Белорусы – участники советско-финляндской войны среди командного состава партизанских формирований Беларуси (1941–1944 годы)	99	Aliaksei Litvin. Belarusians – participants of the Soviet-Finnish War among the commanders of the partisan formations of Belarus (1941–1944)	99
Ярослав Перевалов. Высшее медицинское образование БССР как элемент социальной системы (1946–1991 годы)	105	Yaraslau Peravalau. Higher medical education of the BSSR under the conditions of development of soviet society (1946–1991)	105
Валянцін Мазец. Аўтамабільны транспарт Беларускай ССР у 1980-я гады.	114	Valentin Mazets. Automobile transport of the Belarusian SSR in the 1980s	114
Николай Нестерович. Изменение законодательства, регулирующего структуру и деятельность Правительства Республики Беларусь в 1994–1998 годы	120	Mikalai Nestsiarovich. Changes in the legislation regulating the structure and activities of the Government of the Republic of Belarus in 1994–1998.	120
Ляна Иваничева. Формирование государственной политики в сфере туризма в Республике Беларусь в 1999–2021 годы.	126	Liana Ivanichava. Formation of state policy in the field of tourism in the Republic of Belarus in 1999–2021.	126

ГІСТАРЫЯГРАФІЯ, КРЫНІЦАЗНАЎСТВА І МЕТАДЫ ГІСТАРЫЧНАГА ДАСЛЕДАВАННЯ

<i>Вадзім Шадыра.</i> Да пытання паходжання этноніма «Русь» (заходнебалтыйская «нёманская» гіпотэза)	132	<i>Vadzim Shadyra.</i> On the question of the west Baltic "Neman" hypothesis of the origin of the ethnonym "Rus"	132
<i>Анастасія Скеп'ян.</i> Цырыманіял пахавання праваслаўных князёў у Вялікім Княстве Літоўскім у XIV–XVI стагоддзях	138	<i>Anastasiya Skiepyan.</i> Ceremonial of the burial of orthodox princes in the Great Duch of Lithuania in 14th–16th centuries.	138
<i>Алег Дзярновіч.</i> Штурм замка Пілены (1336 год) у гісторыяпісанні Польшчы і Вялікага Княства Літоўскага ў XV – сярэдзіне XVII стагоддзя: тэксталагічны аналіз	148	<i>Aleh Dziarnovich.</i> The Storming of Pilena Castle (1336) in the historiography of Poland and the Grand Duchy of Lithuania of the 15th – middle of 17th century: textological analysis.	148
<i>Павел Трубчык.</i> Даследаванне дзейнасці ліберальных партый на тэрыторыі Беларусі ў пачатку XX стагоддзя у савецкай гістарыяграфіі	159	<i>Pavel Trubchyk.</i> The study of the activities of liberal parties in Belarus in the early 20th century in the Soviet historiography	159
<i>Александр Беляский, Кирилл Сытько.</i> Принцип провениенции – репрезентация или симуляция архивной теории?	166	<i>Aliaksandr Bialiauski, Kiryl Sytsko.</i> The principle of provenance – representation or simulation of the archival theory?	166
<i>Людміла Мікалаева.</i> Змест паняцця «гістарыяграфічныя крыніцы» і спецыфіка іх класіфікацыі	174	<i>Liudmila Mikalayeva.</i> The content of the concept of "historiographic sources" and the specifics of their classification.	174

АРХЕАЛОГІЯ

<i>Андрэй Мяцельскі, Алег Іоў.</i> Здзітаў XI–XIII стагоддзяў: да пытання аб лакалізацыі населенага пункта	181	<i>Andrei Miacelski, Aleh Iou.</i> Zditov of the 11th–13th centuries: on the question of the localization of the settlement	181
<i>Алег Сахончык, Аляксей Барнюк.</i> Шкляныя люстэркі на тэрыторыі усходняга Барбарыкума ў I–V стагоддзях новай эры.	186	<i>Aleh Sakhonchyk, Aliaksei Barniuk.</i> Glass mirrors on the territory of eastern Barbaricum in 1st–5th centuries AD	186
<i>Андрей Вoitехович.</i> Археологические исследования территории возле костела Божьего тела в городе Несвиже	194	<i>Andrei Vaitsekhovich.</i> Archaeological researches of the churchyard of the God's Body Church in Nesvizh.	194
<i>Вадим Кошман.</i> Место массового уничтожения жителей Дзержинского гетто в контексте археологических находок и письменных свидетельств (предварительные результаты)	205	<i>Vadzim Koshman.</i> Place of mass extermination of Dzerzhinsk ghetto residents in the context of archaeological items and written evidence (preliminary results)	205

ВУЧОНЫЯ ІНСТЫТУТА – ЛЕТАПІСЦЫ БЕЛАРУСКАЙ ГІСТОРЫІ

Известный ученый, педагог, организатор и лидер гуманитарной науки Беларуси (к 75-летнему юбилею Александра Александровича Ковалени) (<i>В. Л. Лакиза, В. В. Данилович, М. Г. Жилинский</i>)	214	Famous scientist, teacher, organizer and leader of the humanities in Belarus (on the occasion to the 75th anniversary of Alexander Aleksandrovich Kovalenya) (<i>V. Lakiza, V. Danilovich, M. Zhylinski</i>)	214
Исследователь военной истории Беларуси (к 70-летнему юбилею Алексея Михайловича Литвина) (<i>Е. Г. Дашкевич, А. В. Кузнецова-Тимонова, В. Л. Лакиза</i>)	218	Researcher of the military history of Belarus (to the 70th jubilee of Alexei Mikhailovich Litvin) (<i>A. Dashkevich, A. Kuznetsova-Timonova, V. Lakiza</i>)	218
Ученый, коллега и друг (к юбилею Натальи Ивановны Полиной)	221	Scientist, colleague and friend (for the anniversary of Natalya Ivanovna Polina).	221
Историк и педагог (к юбилею профессора Ирины Ромуальдовны Чикаловой) (<i>А. Н. Дулов, А. П. Соловьянов</i>)	224	Historian and teacher (for the anniversary of Professor Irina Romal'dovna Chikalova) (<i>A. Dulau, A. Salauyanau</i>)	224

ІНТЭРВ'Ю

«Антропатена/Адорбайган/Азербайджан»: з інтэrv'ю вядомага вучонага-гісторыка Гасана Гасанава пра стварэнне краіны (<i>надрыхтоўка і пераклад В. Л. Лакізы</i>)	227	"Antropatena/Adorbaigan/Azerbaijan": from an interview with the scientist-historian Hasan Hasanav on the country's foundation (<i>prepared and translated by V. Lakiza</i>)	227
--	-----	---	-----

ХРОНІКА

Выданні Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі за 2021 год	232	The publications in the Institute of History of the National Academy of Sciences of Belarus for 2021	232
ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ	238	ACCEPTED ABBREVIATIONS	238
ПРАВІЛЫ ДЛЯ АЎТАРАЎ	239	RULES FOR AUTHORS	239